

Anonymizované znenie

C-799/19 - 1

Vec C-799/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

30. október 2019

Vnútroštátny súd:

Okresný súd Košice I (Slovensko)

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

5. august 2019

Žalobkyne:

NI

OJ

PK

Žalovaná:

Sociálna poisťovňa

Zapísané do registra Súdneho dvora pod č. <u>1132 373</u>
V Luxemburgu dňa <u>31. 10. 2019</u>
Fax/e-mail: <u>_____</u>
Podané dňa: <u>30/10/19</u>
Súdny tajomník, poverený Miroslav Aleksejev Vedúci sekcie

UZNESENIE

Okresný súd Košice I [OMISSIS] [meno sudkyne] v spore **žalobkyne** 1/ NI, [OMISSIS] [dátum narodenia a adresa bydliska] Hniezdne, 2/ OJ, [OMISSIS] [dátum narodenia a adresa bydliska] Hniezdne a 3/ **mal. PK.** [OMISSIS] [dátum narodenia a adresa bydliska] Hniezdne, [OMISSIS] proti **žalovanej: Sociálna poisťovňa**, so sídlom v Bratislave, [OMISSIS] pobočka Košice, [OMISSIS] [adresa sídla pobočky] o **zaplatenie 49.790,85 EUR s prísl.**

r o z h o d o l:

I. Podľa § 162 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku konanie prerušuje.

SK

II. Súdnemu dvoru Európskej únie p r e d k l a d á tieto otázky:

1. Má sa článok 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa vykladať tak, že pojem „neuspokojené nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovnoprávných zmlúv“ zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla v dôsledku smrti zamestnanca, spôsobenej pracovným úrazom?
2. Má sa článok 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa vykladať tak, že za platobne neschopného sa považuje aj zamestnávateľ, voči ktorému bol síce podaný návrh na vykonanie exekúcie v súvislosti so súdom priznaným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou zamestnanca v dôsledku pracovného úrazu, ale pohľadávka bola v exekučnom konaní označená za nevyožiteľnú pre nemajetnosť zamestnávateľa?

O d ô v o d n e n i e

- 1 Dňa 16.10.2003 došlo k úmrtiu neb. RL, [OMISSIS], [dátum narodenia] ktorý bol [Or. 2] zamestnancom zamestnávateľa KF, [OMISSIS] [dátum narodenia] bytom [OMISSIS] [adresa bydliska] Košice (ďalej len „zamestnávateľ“) a to pri pracovnom úraze, za ktorý zodpovedá zamestnávateľ.
- 2 NI (ďalej len „žalobkyňa v 1. rade“) v čase úmrtia bola manželkou neb. RL a OJ (ďalej len „žalobkyňa v 2. rade“) mal. PK (ďalej len „žalobkyňa v 3. rade“) sú dcérami neb. RL.
- 3 Žalobou podanou na Okresný súd Košice II dňa 21.4.2004 sa žalobkyne domáhali odškodnenia za smrteľný pracovný úraz neb. RL. Toto odškodnenie pozostávalo z náhrady jedno rázovej škody vo výške po 16.596,95 EUR pre každú zo žalobkýň a z náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,95 EUR pre každú zo žalobkýň.
- 4 V dôsledku procesného postupu súdu (vylúčenie veci na samostatné konanie) bolo o nároku na náhradu škody a o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy rozhodované osobitne v samostatných konaniach.
- 5 Rozsudkom Okresného súdu Košice II [OMISSIS] [údaje o spisovej značke] zo dňa 14.6.2016 bola žalobkyniam voči žalovanému zamestnávateľovi priznaná náhrada škody v celkovej výške 49.790.85 EUR (3 x po 16.596,95 EUR). Túto náhradu škody za poisteného zamestnávateľa dobrovoľne uhradila Sociálna poisťovňa ako garančná inštitúcia platbou zo dňa 16.9.2016 v celom rozsahu titulom zákonného poistenia zamestnávateľa pri pracovnom úraze.

- 6 Rozsudkom Okresného súdu Košice II [OMISSIS] [údaje o spisovej značke] zo dňa 29.5.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach [OMISSIS] [údaje o spisovej značke] zo dňa 15.8.2013 bola žalobkyniam voči žalovanému zamestnávateľovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v celkovej výške 49.790.85 EUR (3 x po 16.596,95 EUR). Túto právoplatne priznanú náhradu nemajetkovej ujmy odmietla Sociálna poisťovňa žalobkyniam za poisteného zamestnávateľa plniť z dôvodu, že podľa jej názoru náhrada škody pri pracovnom úraze nezahŕňa náhradu nemajetkovej ujmy.
- 7 Exekučné konanie vedené na Exekútorskom úrade [OMISSIS] [meno exekútora a údaje o spisovej značke] voči zamestnávateľovi za účelom vymoženía náhrady nemajetkovej ujmy nebolo úspešne a neviedlo ani len k čiastočnej úhrade nároku z dôvodu nevykonalnosti pohľadávky pre platobnú neschopnosť zamestnávateľa.
- 8 Z dôvodu odmietnutia plnenia náhrady nemajetkovej ujmy zo strany Sociálnej poisťovne a nevykonalnosti pohľadávky voči zamestnávateľovi žalobkyne podali na Okresný súd Košice II voči Sociálnej poisťovni (ďalej len „žalovaná“) žalobu, ktorou sa domáhajú zaplataenia právoplatne priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v celkovej výške 49.790.85 EUR za poisteného zamestnávateľa titulom zákonného poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze.
- 9 Žalobkyne zároveň podali návrh na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP za účelom podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie s cieľom zodpovedania otázok týkajúcich sa výkladu ustanovení Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa, ktoré sa vzťahujú na rozhodovanie o nároku [Or. 3] žalobkyň.

II

Právo EÚ a vnútroštátne právo

- 10 Pri úvahe o položení prejudiciálnych otázok súd vychádzal najmä z ust. ods. 4 preambuly, čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1, čl. 3, čl. 8 a čl. 16 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (ďalej tiež len „Smernica 2008/94/ES“) a čl. 20 Charty základných práv Európskej únie.
- 11 Podľa odôvodnenia bodu 4 Smernice 2008/94/ES aby sa zabezpečila spravodlivá ochrana dotknutých zamestnancov, mal by sa vymedziť pojem stavu platobnej neschopnosti z pohľadu nových legislatívnych trendov v členských štátoch a v rámci tejto koncepcie by toto vymedzenie pojmu malo obsahovať aj iné konanie v prípade platobnej neschopnosti ako likvidáciu. V tejto súvislosti by členské štáty mali pri určení, či záručná inštitúcia má záväzok, vedieť stanoviť, že ak situácia platobnej neschopnosti vedie k niekoľkým konaniam v prípade platobnej neschopnosti, situáciu treba považovať, akoby išlo o jediný postup platobnej neschopnosti.

- 12 Podľa čl. 1 ods. 1 Smernice 2008/94/ES táto smernica sa uplatňuje na nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovnoprávnych zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov voči zamestnávateľom, ktorí sa nachádzajú v platobnej neschopnosti v zmysle článku 2 ods. 1.
- 13 Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice 2008/94/ES na účely tejto smernice sa zamestnávateľ považuje za platobne neschopného, ak bola podaná žiadosť o začatie kolektívneho konania na základe platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ako je ustanovené podľa zákonov, iných predpisov a správnych opatrení členského štátu týkajúceho sa čiastočného alebo úplného predaja majetku zamestnávateľa a menovania likvidátora alebo osoby vykonávajúcej podobnú úlohu, a orgán, ktorý je príslušný podľa uvedených ustanovení:
- a) rozhodol o začatí konania alebo
 - b) potvrdil, že podnik zamestnávateľa bol definitívne zatvorený alebo podnikateľská činnosť sa s definitívnou platnosťou skončila a že majetok, ktorý je k dispozícii, nie je dostatočný pre oprávnenie na začatie konania.
- 14 Podľa čl. 3 veta prvá Smernice 2008/94/ES členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že záručné inštitúcie zaručia podľa článku 4 výplatu neuspokojených nárokov zamestnancov vyplývajúcich z pracovnoprávnych zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov vrátane výplat odstupného pri skončení pracovnoprávnych vzťahov, ak to ustanovujú vnútroštátne predpisy.
- 15 Podľa čl. 3 veta druhá Smernice 2008/94/ES nároky, ktoré preberie záručná inštitúcia, sú neuspokojenými nárokmi na platby súvisiacimi s obdobím pred daným dátumom a/alebo, ako je to vhodné, po danom dátume, ktorý určia členské štáty.
- 16 Podľa čl. 8 Smernice 2008/94/ES členské štáty zabezpečia, aby sa prijali potrebné opatrenia na ochranu záujmov zamestnancov a osôb, ktoré v deň, keď sa začala platobná **[Or. 4]** neschopnosť ich zamestnávateľa, už podnik alebo podnikateľskú činnosť opustili, v súvislosti s právami zakladajúcimi ich okamžitý alebo budúci nárok na dávky v starobe vrátane pozostalostných dávok v rámci doplnkových podnikových alebo medzipodnikových dôchodkových systémov mimo vnútroštátnych systémov zákonného sociálneho zabezpečenia.
- 17 Podľa čl. 11 Smernice 2008/94/ES táto smernica nemá vplyv na možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať zákony, iné právne predpisy alebo správne opatrenia, ktoré sú pre zamestnancov výhodnejšie. Vykonávanie tejto smernice nepredstavuje za žiadnych okolností dostatočné dôvody pre regresiu v súvislosti so súčasťou situáciou v členských štátoch a v súvislosti so všeobecnou úrovňou ochrany pracovníkov v oblasti, na ktorú sa vzťahuje.
- 18 Podľa čl. 16 veta prvá Smernice 2008/94/ES Smernica 80/987/EHS zmenená a doplnená aktmi uvedenými v prílohe I sa zrušuje bez toho, aby boli dotknuté

povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu do vnútroštátneho práva a uplatňovanie smerníc, ktoré sú uvedené v prílohe I časti C.

- 19 Podľa čl. 16 veta druhá Smernice 2008/94/ES odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe II.
- 20 Podľa čl. 20 Charty základných práv Európskej únie pred zákonom sú si všetci rovní.
- 21 Na nárok žalobkyň na náhradu nemajetkovej ujmy, uplatnený titulom zákonného poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu sa vzťahujú nasledovné ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov:
- 22 Podľa § 195 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z.z., Zákonník práce (ďalej len „Zákonník práce“) v znení účinnom do 31.12.2003 ak u zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu zdravia alebo k jeho smrti úrazom (pracovný úraz), zodpovedá za škodu tým vzniknutú zamestnávateľ, u ktorého bol zamestnanec v čase pracovného úrazu v pracovnom pomere.
- 23 Podľa § 204 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom do 31.12.2003 ak zamestnanec následkom pracovného úrazu alebo choroby z povolania zomrel, v rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa sa poskytne
 - a) náhrada účelne vynaložených nákladov spojených s jeho liečením,
 - b) náhrada primeraných nákladov spojených s pohrebom,
 - c) náhrada nákladov na výživu pozostalých,
 - d) jednorazové odškodnenie pozostalých,
 - e) náhrada vecnej škody; ustanovenie § 192 ods. 3 platí rovnako.
- 24 Podľa § 44a ods. 2 zákona č. 274/1994 Z.z., o Sociálnej poisťovni v znení účinnom do 31.12.2003 (ďalej len „zákon č. 274/1994 Z.z.“) zamestnávateľ má právo, aby pri vzniku poistnej udalosti Sociálna poisťovňa zaň hradila preukázané nároky na náhradu škody na zdraví spôsobenej pracovným úrazom, ku ktorému došlo počas trvania poistenia **[Or. 5]** zodpovednosti za škodu, a chorobou z povolania, ktorá bola prvý raz preukázaná počas poistenia zodpovednosti za škodu.
- 25 Podľa § 44a ods. 3 zákona č. 274/1994 Z.z. poistná udalosť je poškodenie zdravia alebo smrť, ktoré boli spôsobené v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

- 26 Podľa § 44a ods. 4 zákona č. 274/1994 Z.z. ak o náhrade škody rozhoduje príslušný súd, platí, že poisťná udalosť nastala až v deň, keď rozhodnutie, podľa ktorého má Sociálna poisťovňa plniť, nadobudlo právoplatnosť.
- 27 Podľa § 3 ods. 2 veta tretia a štvrtá zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov fyzická osoba je platobne neschopná, ak nie je schopná plniť 180 dní po lehote splatnosti aspoň jeden peňažný záväzok. Ak peňažnú pohľadávku nemožno voči dlžníkovi vymôcť exekúciou alebo ak dlžník nesplnil povinnosť uloženú mu výzvou podľa § 19 ods. 1 písm. a), predpokladá sa, že je platobne neschopný.

III.

Relevancia otázok a dôvody ich polozenia

- 28 Do pôsobnosti práva Európskej únie patrí aj ochrana zamestnancov pri platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ktorá je upravená v Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa.
- 29 S ohľadom na právnu povahu a účinky smernice smernica ponechala členským štátom určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o mechanizmus a výber prostriedkov zabezpečenia ochrany nárokov vyplývajúcich z pracovnoprávných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov voči zamestnávateľom pre prípad ich platobnej neschopnosti, avšak táto úvaha je limitovaná povinnosťou štátu naplniť účel týchto smerníc, a to zabezpečenie spravodlivej ochrany všetkých nárokov, vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov voči zamestnávateľom v platobnej neschopnosti, a to minimálne v rozsahu vyplývajúcom zo smernice s tým, že zároveň členskému štátu sa umožňuje prijímať zákony alebo opatrenia, ktoré sú pre zamestnancov v tejto oblasti výhodnejšie (čl. 11).
- 30 Jedným z opatrení na ochranu zamestnancov pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa je podľa vnútroštátneho práva aj inštitút zákonného poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom, ktoré garantuje výplatu odškodnenia vzniknutého v dôsledku pracovného úrazu garančnou inštitúciou - Sociálnou poisťovňou za poisteného zamestnávateľa priamo oprávneným osobám.
- 31 S ohľadom na dobrovoľnú výplatu nároku na náhradu škody priamo žalobkyniam zo strany Sociálnej poisťovne je nesporné, že vnútroštátne právo pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa v ust. § 204 ods. 1 Zákonníka práce v spojení s ust. § 44a ods. 2 zákona č. 274/1994 Z.z. garantuje priamy nárok nielen zamestnanca na náhradu „škody na zdraví“, ale v prípade smrti aj pozostalých osôb na náhradu škody spôsobenej im v dôsledku pracovného úrazu namiesto zamestnávateľa. **[Or. 6]**
- 32 S ohľadom na toto dobrovoľné plnenie náhrady škody žalobkyniam garančnou inštitúciou ako aj s ohľadom na rozsah nárokov, za ktoré zamestnávateľ zodpovedá

- v prípade smrti zamestnanca podľa ust. § 204 ods. 1 Zákonníka práce, nie je sporné, že i keď v ust. § 44a ods. 2 sa výslovne ako garantovaný nárok zo zákonného poistenia výslovne uvádza len „škoda na zdraví zamestnanca“, garančná povinnosť Sociálnej poisťovne sa vzťahuje aj na nárok náhradu škody pozostalým osobám.
- 33 Spornou skutočnosťou tak zostalo posúdenie otázky či povinnosť garančnej inštitúcie nahradiť škodu spôsobenú pracovným úrazom sa s ohľadom na pojem škoda v ust. § 44a ods. 2 zákona č. 274/1994 Z.z. vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy.
- 34 Keďže súd má dôvodné pochybnosti o tom, či zužujúci výklad pojmu škoda prezentovaný garančnou inštitúciou je s ohľadom na ochranu nárokov v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa a existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie zlučiteľný s ustanoveniami Smernice 2008/94/ES a povinnosťou eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva, má za to, že je dôvodné zodpovedanie prvej prejudiciálnej otázky, a to s ohľadom na nasledovné skutočnosti:
- 35 I keď Smernica v čl. 3 pojem „neuspokojené nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovnoprávnych zmlúv“ bližšie nedefinuje pozitívnym taxatívnym výpočtom, s ohľadom na to, že obsahuje presnú úpravu limitov garancie nárokov, vo vzťahu ku ktorým je členský štát oprávnený ich výplatu vylúčiť alebo obmedziť, je dôvodné vychádzať z toho, že smernica s ohľadom na svoje ciele a účel neumožňuje svojvoľne vylučovať či obmedzovať výplatu nárokov vyplývajúcich z pracovnoprávnych zmlúv.
- 36 Smernica 2008/94/ES presne upravuje možnosti obmedzenia garancie výplaty nárokov z pracovnoprávnych zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov zo strany členského štátu vo vzťahu k možnosti vylúčenia niektorých kategórií zamestnancov (čl. 1 ods. 1), vo vzťahu k možnosti obmedzenia dĺžky obdobia, za ktoré má garančná inštitúcia splniť neuspokojené nároky (čl. 4) ako aj vo vzťahu k opatreniam zamedzujúcim zneužívanie (čl. 12) s tým, že nárok na odškodnenie v dôsledku pracovného úrazu nepatrí medzi nároky, ktoré by mohli členské štáty vylúčiť.
- 37 Keďže je navyše nepochybné, že medzi nároky, ktoré garančná inštitúcia vypláca v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa, patrí aj náhrada škody v súvislosti s pracovným úrazom pozostalým osobám, kľúčovou tak zostáva otázka, či pojem škoda v súvislosti s pracovným úrazom zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy.
- 38 V tejto súvislosti je potrebné prihliadať aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, ktorý v rozhodnutí vo veci žalobkyne Kataríny Haasovej proti žalovaným Rastislavovi Petrikovi a Blanke Holingovej (C-22/12) vo vzťahu k nárokom, ktoré pokrýva povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, uviedol, že „pod pojem ujma na

zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumou“. [Or. 7]

- 39 I keď vyššie uvedené rozhodnutie sa týkalo povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, s ohľadom na účel zákonného poistenia zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze nie je dôvod odchyliť sa od tohto výkladu ani pri nárokoch, ktoré pokrýva zákonné poistenie zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze.
- 40 Účelom zákonného poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom je zabezpečiť odškodnenie poškodených v dôsledku pracovného úrazu, ktoré je možné dosiahnuť len tak, že poisťiteľ má povinnosť uhradiť za poisteného poškodeným všetky nároky, za ktoré podľa vnútroštátneho práva nesie zodpovednosť škodca. Je nepochybné, že usmrtenie zamestnanca je najzávažnejším následkom pracovného úrazu.
- 41 Preto pokiaľ podľa vnútroštátnych právnych predpisov usmrtenie pri pracovnom úraze vyvoláva občianskoprávnú zodpovednosť za škodu ako aj občianskoprávnú zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv prostredníctvom poskytnutia náhrady nemajetkovej ujmy, musí byť aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej v dôsledku pracovného úrazu krytý poistným plnením.
- 42 Opačný výklad by viedol k absurdnej situácii, keď v prípade, ak by zamestnanec utrpel pracovný úraz pri dopravnej nehode poškodeným by bola náhrada nemajetkovej ujmy poskytnutá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, avšak v ostatných prípadoch pracovných úrazov vzniknutých z iných príčin by poškodeným náhrada nemajetkovej ujmy bez existencie akéhokoľvek rozumného dôvodu poskytnutá nebola, a to navyše vo vzťahu ku garančnej inštitúcií, ktorá je inštitúciu zriadenou štátom.
- 43 Tento stav by v prípade vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa viedol k absencii akejkolvek ochrany nároku vyplývajúceho z pracovnoprávneho vzťahu pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa, teda k nevyožiteľnosti tohto nároku.
- 44 Táto situácia by zároveň znamenala porušenie zásady rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov ako aj neoprávnené zvýhodnenie garančnej inštitúcie štátu oproti súkromnoprávnym poisťiteľom, čo by viedlo s ohľadom zároveň k porušeniu čl. 20 Charty základných práv Európskej únie.
- 45 V tejto súvislosti je potrebné prihliadnuť aj na to, že aj v iných prípadoch, keď bol Súdny dvor požiadaný o výklad obdobných pojmov škoda či ujma uvedených v iných legislatívnych nástrojoch EÚ alebo v medzinárodných dohovoroch, ktorých

- je Európska únia signatárom, Súdny dvor vždy zvolil výklad týchto pojmov, ktorý sa tiež vzťahuje na nemajetkovú ujmu.
- 46 V rozsudku Leitner (rozsudok z 12. marca 2002, C-168/00) vyložil Súdny dvor Európskej únie pojem „škoda“ uvedený v článku 5 smernice Rady z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb tak, že sa vzťahuje na nemajetkovú ujmu.
- 47 V rozsudku Walz (rozsudok zo 6. mája 2010, C-63/09) vnútroštátny súd žiadal [Or. 8] spresnenie, či pojem „škoda“, ktorý je základom článku 22 ods. 2 Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu („Montrealský dohovor“), ktorý stanovuje obmedzenia zodpovednosti leteckého dopravcu za škodu vzniknutú okrem iného v dôsledku straty batožiny, sa musí vykladať tak, že zahŕňa tak majetkovú, ako aj nemajetkovú ujmu. Súdny dvor Európskej únie skúmal pojem škody s prihliadnutím na pravidlá všeobecného medzinárodného práva a otázku zodpovedal kladne. Obdobne v rozsudku Sousa Rodríguez a i. (rozsudok z 13. októbra 2011, C-83/10) Súdny dvor dospel k rovnakému záveru pri výklade pojmu „ďalšia náhrada“ uvedeného v článku 12 nariadenia (ES) č. 261/2004 o právach cestujúcich v leteckej doprave Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že pojem „ďalšia náhrada“ treba vykladať tak, aby umožnil vnútroštátnym súdom priznať náhradu škody, ktorá zahŕňa nemajetkovú ujmu.
- 48 I keď vyššie uvedené rozhodnutia sa týkali výkladu iných smerníc, zo záverov Súdneho dvora Európskej únie zjavne vyplýva potreba jednotného výkladu pojmu škoda, založená na princípe úplného odškodnenia[,] ktorá zahŕňa ako ujmu majetkovú tak aj ujmu nemajetkovú.
- 49 S ohľadom na tieto skutočnosti, ak Súdny dvor Európskej únie pri zodpovedaní prvej prejudiciálnej otázky dospeje k záveru, že pojem „neuspokojené nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovnoprávných zmlúv“ je potrebné vykladať tak, že tieto nároky zahŕňajú aj nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla v dôsledku smrti zamestnanca, spôsobenej pracovným úrazom, na základe použitia eurokonformného výkladu tak umožní súdu vykonať extenzívny výklad pojmu „škoda na zdraví“ pri pracovnom úraze tak, že táto škoda zahŕňa aj nemajetkovú ujmu.
- 50 S ohľadom na to, že predpokladom poskytnutia ochrany neuspokojeným nárokom, vyplývajúcim z pracovnoprávných zmlúv je podľa Smernice stav platobnej neschopnosti zamestnávateľa, druhá prejudiciálna otázka smeruje k výkladu pojmu platobnej neschopnosti, a to s ohľadom na nasledovné skutočnosti:
- 51 V predmetnom prípade niet pochybnosti o tom, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je voči bývalému zamestnávateľovi KF nevyhnutnou pohľadávkou. Zamestnávateľ je fyzickou osobou - nepodnikateľom, nevlastní žiaden speňažiteľný majetok, jeho jediným príjmom je invalidný dôchodok a má viacero ďalších neuspokojených dlhov. Skutočnosť, že v prípade žalobkyní poistený

zamestnávateľ je platobne neschopný, vyplýva zo správy exekútora o stave exekučného konania zo dňa 15.12.2014.

- 52 V súvislosti s platobnou neschopnosťou zamestnávateľa je v prípade žalobkyní potrebné zdôrazniť, že s ohľadom na to, že súdne rozhodnutie, ktorým bol zamestnávateľ zaviazaný plniť žalobkyniam (rozsudok Okresného súdu Košice II [OMISSIS] [údaje o spisovej značke] zo dňa 29.5.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach [OMISSIS] [údaje o spisovej značke] zo dňa 15.8.2013), bolo vydané po viac ako 10 rokoch od úrazu neb. RL, v danom prípade nebolo možné začať voči zamestnávateľovi konkurzné konanie, ktoré by navyše s ohľadom na nemajetnosť zamestnávateľa bolo len formálnym krokom spojeným so značnou finančnou a administratívnou záťažou
- 53 Voči zamestnávateľovi síce nebolo formálne začaté konkurzné konanie podľa [Or. 9] zákona č. 7/2005 Z.z., o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, avšak podľa ust. § 3 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z., sa v prípade nevykonalnosti pohľadávky v exekučnom konaní fyzická osoba považuje za platobne neschopnú.
- 54 I keď ust. čl. 2 ods. 1 Smernice 2008/94/ES spája stav platobnej neschopnosti primárne s formálnym kolektívnym alebo likvidačným konaním, zároveň z odôvodnenia bodu 4 vyplýva potreba širokého chápania pojmu platobná neschopnosť v záujme spravodlivej ochrany dotknutých nárokov, čo vytvára priestor pre záver v prospech extenzívneho výkladu pojmu platobne neschopný, a to navyše v situácii, keď samotné vnútroštátne právo (ust. § 3 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z.) vychádza zo zákonnej domnienky platobnej neschopnosti u fyzickej osoby s nevykonalnou pohľadávkou v exekučnom konaní.
- 55 Pre tento záver svedčí aj rozsudok Súdneho dvora C-6/90 a C-9/90, v spojených veciach Francovich a Bonifaci proti Talianskej republike zo dňa 19.11.1991, keď v tomto prípade (u pána Francovicha) bola platobná neschopnosť zamestnávateľa konštatovaná len v exekučnom konaní (spísanie zápisnice exekútorom o neúspešnom výkone rozhodnutia), čo Súdny dvor považoval za postačujúce na preukázanie stavu platobnej neschopnosti zamestnávateľa, keďže sa prípadom ďalej meritórne zaoberal.
- 56 S ohľadom na tieto skutočnosti je daný priestor pre výklad Smernice 2008/94/ES, že za platobne neschopného je možné považovať aj zamestnávateľa, vo vzťahu ku ktorému bola platobná neschopnosť konštatovaná v exekučnom konaní z dôvodu nevykonalnosti pohľadávky pre jeho nemajetnosť.
- 57 S ohľadom na to, že k predmetnému pracovnému úrazu došlo dňa 16.10.2003, t.j. pred pristúpením Slovenskej republiky k Európskej únii, súd považoval za potrebné zaoberať sa aj príslušnosťou Súdneho dvora Európskej únie na zodpovedanie prejudiciálnej otázky z hľadiska časového (rationae temporis).
- 58 Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva zásada, že z hľadiska časovej právomoci (rationae temporis) je Súdny dvor zásadne príslušný na zodpovedanie

predbežných otázok, ktorých skutkové okolnosti nastali po pristúpení členského štátu k EÚ, z čoho sú však prípustné výnimky.

- 59 Právomoc Súdneho dvora EÚ na zodpovedanie predbežnej otázky podľa rozhodovacej praxe je daná aj v prípadoch, keď skutkové okolnosti veci sa začali pred pristúpením členského štátu do EÚ, avšak vyvíjali sa ďalej aj v období po jeho pristúpení, ako aj v prípade, ak sa vo veci rozhodovalo príslušným orgánom členského štátu až po pristúpení rozhodnutím s konštitutívnymi účinkami (napr. rozsudok Súdneho dvora vo veci C-64/06 zo dňa 14.6.2007).
- 60 Predmetný prípad sa týka aj veci žalobkýň, nakoľko skutkové okolnosti ich prípadu (smrteľný úraz neb. RL ako poistná udalosť) síce začali v roku 2003, avšak k vydaniu rozhodnutí o nároku žalobkýň voči poistenému zamestnávateľovi, ktoré zakladajú nárok žalobkýň na výplatu plnenia voči žalovanej, teda rozsudku Okresného súdu Košice II [OMISSIS] zo dňa 29.5.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach [OMISSIS] zo dňa 15.8.2013 došlo až v dobe dávno po pristúpení Slovenskej [Or. 10] republiky k Európskej únii.
- 61 Okrem toho v tejto súvislosti je potrebné prihliadať aj na moment vzniku nároku voči garančnej inštitúcii vymedzený vnútroštátnym právom, ktoré v ust. § 44a ods. 4 zákona č. 274/1994 Z.z. stanovuje, že ak o náhrade škody vzniknutej v dôsledku pracovného úrazu rozhoduje súd, platí, že poistná udalosť nastala až v deň, keď rozhodnutie, podľa ktorého má Sociálna poisťovňa plniť, nadobudlo právoplatnosť, čo platí aj v posudzovanom prípade.
- 62 Na základe vyššie uvedeného je preto dôvodné predpokladať, že v predmetnom prípade má Súdny dvor Európskej únie právomoc na zodpovedanie predbežnej otázky.

IV. Záver

- 63 Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, ako aj vzhľadom na to, že je tu všeobecný záujem na jednotnom uplatňovaní práva Únie a existujúca judikatúra neposkytuje potrebné objasnenie v rámci úplne nového právneho a skutkového rámca, dospel súd k záveru, že je potrebné požiadať Súdny dvor Európskej únie o odpoveď na prejudiciálne otázky. Preto postupom podľa § 162 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku a čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie konanie prerušil a rozhodol tak, ako sa uvádza vo výroku II.

[OMISSIS] [poučenie o nemožnosti podať opravný prostriedok]

V Košiciach dňa 5. augusta 2019